

Brief aan de raad

2022-0205692

Afdeling:
Ruimtelijke
Ontwikkeling

Onderwerp: Programma duurzaamheid-Brief aan de raad

17 januari 2023

Aan de leden van de raad,

In 2021 stelde uw gemeenteraad het programma duurzaamheid vast. U bent begin 2022 geïnformeerd over de voortgang van het programma met een raadsinformatiebrief (2022-0015544). Met de brief die u nu leest, informeren we u over de werkzaamheden die in 2022 uitgevoerd zijn. Het huidige programma loopt nog tot en met 2023 en in dit jaar zullen we dus ook aan de slag gaan met het opstellen van een nieuw programma duurzaamheid. Hierover gaan we met u in gesprek om ook uw ideeën op te halen. Daarna leggen we het programma voor 2024 en verder ter vaststelling aan u voor.

Klimaatadaptatie en groen

Onze ambitie op het gebied van klimaatadaptatie is onveranderd: in 2050 is Zwijndrecht klimaatbestendig ingericht en wordt het ook zo beheerd. Groen is hiervoor een belangrijk middel. We hebben daarom afgelopen jaar besloten ook de groenagenda op te nemen in het programma duurzaamheid. De groenagenda heeft dezelfde looptijd. We informeren u hiermee dan ook meteen over de voortgang van de groenagenda.

- We hebben veel informatie over overbodige verharding en infiltratie in Zwijndrecht. Al deze informatie wordt momenteel samengebracht. Er wordt gewerkt aan het actualiseren van deze informatie om zo te bepalen welke plekken we als eerste gaan aanpakken. De aanpak van deze plekken vindt plaats in 2023.
- Er is een maatregelenboek klimaat adaptief handelen opgesteld, voor zowel de openbare ruimte als de gebouwde omgeving. Dit maatregelenboek biedt handige kaarten die gebruikt kunnen worden in projecten.
- De natuurkansen- en natuurwaardenkaart voor Zwijndrecht is af. In dit document zien we waar waardevolle flora en fauna zich bevinden en ook waar kansen zijn om de biodiversiteit te versterken. Deze kaart is belangrijke input in gebiedsontwikkelingen en projecten, maar is ook waardevol voor onze inwoners. Zij kunnen zien welke soorten in hun omgeving aanwezig (kunnen) zijn en daar bijvoorbeeld de inrichting van de tuin op aanpassen. Binnenkort zullen we deze delen op de website www.zwijndrechtgaatduurzaam.nl. Met het maatregelenboek en de natuurkansenkaart hebben we mooie instrumenten in handen om mee te nemen in bouwprojecten. Ook denken we na over manieren om klimaatmaatregelen af te kunnen dwingen bij ontwikkelaars en particuliere initiatieven. Zo wordt gewerkt aan de nieuwe rioolverordening en kijken we hoe we daarin de eisen uit het convenant klimaat adaptief bouwen kunnen opleggen aan 'derden'.

- Het onderzoeken van de klimaatbestendigheid van het gemeentelijk vastgoed hebben we doorgeschoven naar 2023. 2022 heeft in het teken gestaan van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed op het gebied van energieverbruik.
- Er zijn diverse stimuleringsregelingen vastgesteld, zoals de stimuleringsregeling regenton, de stimuleringsregeling groen dak en de stimuleringsregeling voor groene schoolpleinen. De stimuleringsregeling voor een groen dak is 16 keer uitgekeerd en de regenton al 42 keer. Momenteel wordt met een aantal scholen gesproken over een groene inrichting van het schoolplein. De uitvoering zal in 2023 plaatsvinden.
- We blijven inwoners stimuleren hun tuinen te vergroenen door middel van 'Groen doen we samen'. Dit doen we onder andere door acties in verschillende buurten, groen uit te delen en de Boomfeestdag te vieren.
- Het bomenbeleidsplan is in 2021 door uw raad vastgesteld. Ook is de bomenverordening op dat moment vastgesteld. De bomenverordening treedt binnenkort in werking. Dit heeft ermee te maken dat daarvoor nog een lijst met waardevolle particuliere bomen moest worden opgesteld. Eigenaren van deze bomen kunnen op dit moment nog bezwaar maken. Daarna stelt het college de definitieve lijst vast en wordt uw raad daarover geïnformeerd.
- We werken aan de aanleg van een bijenlint. In 2023 wordt gestart met een bonte berm aan de Willy Sluiterweg.
- Er ligt een concept-ontwerp voor de realisatie van een natuurbelevingspad in het kader van de Waalvisie, waarvoor de Provincie subsidie heeft gegeven. Dit ontwerp wordt momenteel besproken met de Dorpsraad en het Waterschap. We verwachten het pad in 2023 aan te leggen.
- Middels een separaat voorstel heeft uw raad besloten wateroverlast aan te pakken in een aantal buurten. Dit is onderdeel van het investeringsprogramma openbare ruimte en is geen aparte activiteit onder het programma duurzaamheid. U leest daarom in deze brief niets over de voortgang hiervan.

Energie

Het doel is om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit houdt in dat het energieverbruik zo laag mogelijk is en dat we alleen duurzame energie gebruiken. De energietransitie is een opgave waar we lokaal en regionaal aan werken. In het programma duurzaamheid focussen we ons op de lokale taken. In 2022 zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- We werken samen met het Regionaal Energieloket en het Zakelijk Energieloket (voor bedrijven) waar inwoners en ondernemers informatie kunnen vinden en krijgen over wetgeving, maatregelen, subsidies en regelingen. We hebben in 2022 de Warmtewegwijzer gelanceerd, waarbij inwoners kunnen opzoeken welke warmteoplossing voor hun woning het meest aannemelijk is en welke stappen ze kunnen zetten om hun woning 'transitieklaar' te maken. Er wordt gewerkt aan een nieuwe aanbesteding voor (de werkzaamheden van) een Energieloket.
- We hebben een groepsaankoop georganiseerd voor grote energiebesparende maatregelen: isolatie en isolerend glas. Deze groepsaankoop was beschikbaar voor alle woningen, maar vooral gericht op woningen met een bouwjaar tussen 1960-1985. De groepsaankopen voor hybride warmtepompen en elektrisch koken zijn niet gelukt in verband met krapte in de markt op dit moment. Er is een buurtactie energiezuinig wonen geweest met woningscans voor veelvoorkomende woningen in Zwijndrecht. Inwoners kunnen zo zien hoe soortgelijke woningen zijn verduurzaamd en vergelijken met hun eigen woning.
- Na invoering van de Goed wonen lening dit jaar, zijn er inmiddels 44 leningen verstrekt. Inwoners maken goed gebruik van deze mogelijkheid om zo hun woning te verduurzamen, met name voor zonnepanelen. Gemiddeld wordt er voor €12.000,- geleend.
- De Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) heeft in 2022 veel huurders mogelijkheden geboden om energie te besparen in hun woning. Er is veel werk gemaakt van

het aanbieden van waardebonnen voor het aanschaffen van kleine energiebesparende maatregelen, zowel voor particuliere huurders als voor de corporatiewoningen. Vanuit de RREW hebben we verder maatwerkadviezen aangeboden voor de koopwoningen in Walburg uit de proeftuin Aardgasvrije Wijken en hebben we klimaatlessen bekostigd. De middelen zijn inmiddels zo goed als op. Er zijn 1500 waardebonnen verstrekt.

- Bewustwording en kennis uitwisselen is een belangrijke opgave. We communiceren daarom periodiek over de duurzame huizenroute en de duurzame bedrijvenroute. Dit zijn zowel digitale platforms als fysieke routes.
- Samen met de Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid (OZHZ) werken we aan het verduurzamen van bedrijven met de E-agenda. Zo bereiden we ons voor op de label C-verplichting voor kantoren (per 1 januari 2023) met de kantorentool, waaruit alle kantoren die het betreft twee keer zijn aangeschreven en gewezen op hun verplichting. Daarnaast bieden we scans voor zonnepanelen op bedrijfsdaken aan. Er wordt veel gebruik gemaakt van deze scans. Verder bezoeken de OZHZ en onze accounthouder bedrijven gezamenlijk koploperbedrijven. We proberen op deze manier bedrijven verder te helpen en anderen te inspireren.
- Om de voortgang van zonnepanelen op (grote) daken te monitoren en daarmee ons bod uit de RES hebben we met de regio een dakentool aangeschaft. Met deze tool kunnen we ook een gerichte aanpak gaan ontwikkelen, aanvullend op de behoefte die er is bij ondernemers. Op dit moment wordt vooral door grote bedrijven zelfstandig actie ondernomen.
- We zetten stevig in op de aanpak van energiearmoede. In deze onzekere tijden met stijgende (energie)prijzen is dit van groot belang. Begin 2022 hebben we een eerste start gemaakt en heel gericht in een wijk energieboxen uitgedeeld. Van het Rijk hebben we een doeluitkering ontvangen en hiervoor is dit jaar een aanbesteding doorlopen. Klimaatroute heeft de opdracht gekregen om met energiehelpers mensen die kwetsbaar zijn voor energiearmoede thuis te helpen met gedragsadvies en kleine ingrepen in de woning om op die manier de energierekening te verlagen. Klimaatroute zal dit in nauwe samenwerking doen met de ketenpartners in het sociaal domein. U bent hierover eerder geïnformeerd met een raadsinformatiebrief.
- In 2022 heeft een initiatief zich gemeld om een zonnepark te ontwikkelen in het uitwerkingsgebied zon op land vanuit de RES Kijfhoek Noord. Hier zijn veel gesprekken over gevoerd. Momenteel wordt gesproken met het initiatief, de Provincie, OZHZ en de Veiligheidsregio over de ruimtelijke mogelijkheden en de juiste inpassing in dit gebied.
- Samen met de woningcorporaties en HVC worden de voorbereidingen getroffen voor een warmtenet in Zwijndrecht. Dit warmtenet is voor de bestaande bouw in een aantal wijken in Zwijndrecht een belangrijke (soms enige) oplossing om de woningen op termijn aardgasvrij te kunnen maken. Het ontwikkelen van een duurzaam warmtenet is een intensief gezamenlijk traject waarin we kijken naar het tracé, de bronnen en de locaties daarvan. Het is geen gemakkelijk traject, omdat nieuwe ontwikkelingen en wetgeving soms veranderingen teweeg brengen. Er is het afgelopen jaar veel geïnvesteerd in de samenwerking en dat gaat goed. De bronnenstrategie van HVC heeft momenteel de grootste prioriteit voor de voortgang van de uitrol van het warmtenet.
- Voor het gemeentelijk vastgoed is inzichtelijk welke maatregelen nog getroffen kunnen worden om de panden te verduurzamen. Ook is er opdracht gegeven voor aanvullend onderzoek naar zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed. Op de Gemeentewerf worden binnenkort ook zonnepanelen geplaatst. Verder zijn er energie labels aangevraagd voor panden waarvoor nog geen label beschikbaar was.
- Het wagenpark van de gemeente wordt verduurzaamd. Auto's die moesten worden vervangen, worden waar mogelijk vervangen voor een duurzaam en elektrisch exemplaar. Bij het team Toezicht en Handhaving is inmiddels het eerste elektrische voertuig in gebruik genomen. Als gevolg van langere levertijden volgen de andere voertuigen in 2023.

- Op dit moment worden er vraag gestuurd laadpalen gerealiseerd in Zwijndrecht. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst wordt gewerkt aan een laadvisie voor heel Zwijndrecht en een plankaart waarop inzichtelijk is op welke locatie er laadpalen worden gerealiseerd op basis van opgestelde prognosekaarten.
- Zwijndrecht neemt deel aan het zogenaamde Walstroomcollectief onder de naam 'Onshore Power Supply Network'. Dit netwerk doorloopt een aantal stappen zoals een haalbaarheidsonderzoek, een handboek met scheepstypen, inventarisatie van vermogensbehoefte en op dit moment wordt er gewerkt aan een meerjarig programma walstroom en een marktverkenning. Dit alles met als doel om op de juiste locatie de juiste walstroomvoorziening aan te leggen.

Circulariteit

De vraag naar grondstoffen neemt toe. Het is belangrijk dat we hier slimmer en zuiniger mee om gaan. Nederland wil in 2050 volledig circulair zijn. Op het gebied van circulariteit is nog een wereld te winnen, maar het is niet gemakkelijk. Met ons programma duurzaamheid zetten we een aantal eerste stappen en onderzoeken we mogelijkheden.

- Er is hard gewerkt aan de invoering van het recycletarief per 1 januari 2023. Hiermee stimuleren we afvalscheiding en verminderen we de hoeveelheid restafval.
- De pilot afvalvrije scholen is uitgewerkt tot een aanpak die voor alle basisscholen in Zwijndrecht beschikbaar is. Op dit moment krijgen alle basisscholen een aanbod om een afvalvrije school te worden. We hopen u dit jaar te kunnen mededelen dat het aantal deelnemende basisscholen sterk is gegroeid.
- Er is onderzocht op welke manier een materialenhub voor Zwijndrecht ingericht kan worden. Dit is een opslagplaats voor materialen die weer hergebruikt kunnen worden. Regionaal is dit idee ook opgepakt en inmiddels is er een regionale werkgroep actief om dit op het niveau van de Drechtsteden te onderzoeken.
- Er is een onderzoek uitgevoerd naar circulaire mogelijkheden op de bedrijventerreinen in Zwijndrecht. Naar aanleiding van dit onderzoek bieden we ondernemers een cirkelscan aan, waarmee zij de mogelijkheden binnen hun bedrijf kunnen bekijken. Daarnaast gaan we bedrijven wijzen op en helpen met aanvragen van subsidies om circulaire mogelijkheden te benutten.

Communicatie en educatie

- We werken aan een bewustwordingscampagne op de diverse pijlers. Er is opdracht verstrekt aan een bureau die met ons een campagne gaat opstellen, passend bij de uitgangspunten en stijl van 'Zwijndrecht gaat duurzaam'. Hoe brengen we dit beeldmerk en de bijbehorende boodschappen onder de aandacht van onze inwoners? Dit jaar zult u hiervan de resultaten zien.
- De monitor 'Zwijndrecht gaat duurzaam' wordt samen met het Smart Data Center Drechtsteden ontwikkeld.
- Een interne campagne is gestart om ook onze eigen medewerkers bewuster te maken van de duurzame keuzes die zij in het gemeentehuis en thuis kunnen maken. Zo worden collega's bijvoorbeeld bewust gemaakt van het gebruik van de printer en nemen zij een mok van thuis mee, omdat de papieren koffiebekers zijn verdwenen. Ook wordt gekeken naar de inkoop van onze eigen organisatie en de afvalinzameling en -verwerking.
- We werken aan een 'duurzaam doe-boekje', gekoppeld aan een aantal locaties in Zwijndrecht: de Hoge Nesse, het Munnikpark en de Kiboe-hoeve. In het doe-boekje staan weetjes en activiteiten voor kinderen thuis, maar wordt ook verwezen naar de locaties. Voor de locaties worden educatieve panelen ontwikkeld.

Programma duurzaamheid-Brief aan de raad

Tot slot

Met deze brief hebben we u meegenomen in de werkzaamheden van het afgelopen jaar. Wij kijken uit naar dit jaar waarin we aan de slag gaan met:

- de activiteiten die voor 2023 benoemd zijn in het bestaande programma duurzaamheid;
- het opstellen van een nieuw programma duurzaamheid voor 2024 en verder, dat we door u laten vaststellen;
- het versterken van onze ambtelijke organisatie met de middelen die we hiervoor van het Rijk ontvangen.

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,